

203
1616
1616

שיחתו של מר לוי אשכול
עם מר דוד פלינקר
כתב 'טאג מארגן ג' פונגלי' שהחסימה ביום 8.1.64.

ראש-המשלה ; - אני אטיב לפי שאלותיך, ראשון ראשון ואחרון אחרון.
אתה שואל על השמעת ביקורו של האפיפיור על פניני ישראל והיהדות.
אם כי יתכן וחסרו גינונים מטויימים בביקורו של
האפיפיור הסמליה הכרה במדינת ישראל, אבל כדיעבד ; הביקור עשה הרבה
לקביעת ההכרה בקיני העולם, ואינוני יכול להניח שהוא והסמליה שלו לא
הסבו מלכחחילה שכך זה יהיה. אם הוא יוצא, לאחר אלפי שנה לישראל,
כאשר ישראל היא מדינת-ישראל, ולא מלשחינה, כאשר היא תחת דגל יהודי,
הכול-לבן, לא בזמן התורכים, ולא בזמן הצרובים, ולא בזמן האנגלים או בעת
מנדט בין-לאומי, כשהוא נפגש עם נציג-ישראל וסולה מברק מורה לנציג-ישראל,
ושואו מביא מחנות לנציג-ישראל, ויש ממנו כבוד של צה"ל וזה בליבה של
ישראל, בליבו של עמק-יזרעאל, בנוכחות קהל מוזמנים לכך, וביניהם שבירי
מדינות ואחר-כך הפרידה התרשימה בירושליה - הוא והסמליה שלו בוודאי
מלכחחילה היו צריכים לקחת בהשבון את המסקנות ואת הדרכת הפוליטי סביב
יעשה בארץ ובעולם. בכל אלה יש מקום הוכחה גם על נכונות נפשיה, שהן
לסימנים החיצוניים, להכיר בכך שהן הקודש היא ארצו של העם היהודי. בניהם
של אברהם, יצחק ויעקב, לפי ביסוי. שדורה המוקעים תלו יחד עם הדיונים
שהיו במועצה החקומנית מהירים לעם היהודי בעולם לחשוב ששוף סוף יהיה להם
אומץ-לב ועוז לגישה חדשה ויחירו מעל עצמם את כותם הדורות של אשפת דמים
על ישראל, שבגללה שילם העם היהודי בנהרי ובנחלי דם. הפתק יחר על כן.
האפיפיור עשה טאפן, דווקא מעל במה בירושליה, מעל ארמת ישראל בחוככי

1/.

ירושלים הבירה, להגיד דבריו להגנת קודמו. אין זאת כי יש הוא שישראל היא הבטח הנחברת והכתובה המתאימה בהם יאמרו לעולם ולעם ישראל דברים אלה, דוקא במדינת-ישראל - שהיא המבן הרוחני והלגיטימי של עם ישראל לדורותיו.

וכמוכן, דברי הפרידה של נשיא-ישראל בלטונו של הנביא מיכה המורשתי האזורים, "כי כל העמים ילכו איש בטם אלוהיו ואחזונו כלך בטם ה' אלוהינו לעולם ועד". כל אלה שיוז הוד למגישה ההיסטורית, היוקו האמונה בנצח ישראל שלא יסקר.

בסיכום, הביקור היה חשוב מכל הבחינות, והוסיף למדינת

ולעם כבוד.

אתה שואל על הויכוח הדתי במדינת ההולך וגדל באחרונה

בחיפנות כה רבה.

אני מצטער שהוכנסתי למחלוקת כביכול, בעניינים הדתיים.

אמרה, אני מצטער, כי הדבר הזה לגמרי איננו לרוחי ולנפשי. אני יודע להעריך, לכבד ולהחוב, את כל חוגי העם היהודי. כפי שידוע לך אני מנבי יוצא חלציהם של הדוים דתיים ובני-חורה ויראי שמיים, ויש הרבה מן היסוד הרוחי והתודעה היהודית של יסודות דתיים טבחי ישראל המורשים עמוק בלבי וברוחי. אולם ברור לי, שבמחצית השניה של המאה העשרים, בימים של שיבת-ציון והקמת המדינה וקוממיות ישראל, הכרחי, כאמר לנשימה, לכבד את היסוד ואת העקרון של טובלנות דתית הודית ושל מניעת כפייה מצפונית ודחית. ואין אדם יכול למרות על מנהגו לא רק אמונה דתית, אלא גם לא מנהגים ומצוות דתיים. עלינו למנוע עד כמה שאפשר אוחה "מלחמת הרבות" האורבת לנו. אנחנו עם קטן, לא גדול כבספר, והאיחוד והאחדות מצוות עלינו הן על-ידי מסורתנו והן על-ידי הזמן וההיסטוריה. בימי קיבוץ גלויות, קהילות וחוקות

אחת מחברתה בסנהג'ט, בהרבליים דסי'ים ובקיום שונה של מצוות קלות וחמורות, יש לשפוט על אחדות זו כעת בבת-העין. מדינת-ישראל, על-ידי חוקיה, צריכה לאחשו לכל אחד לנהוג לפי דוחו ומצפונו. נטפי סנהגי אבות ומצוות אשר אבה לבחור לעצמו. אין אונס.

יחד עם זאת, יודע כל אחד שאין טום קהילה יהודיה בעולם

אשר הסבה כל-כך נשכחה בה, וכל-כך בולטת בהייה האיבוריים כמו בישראל.

בוודאי יודע לך שהאנה חוקקה הכנסת חוק נגד גידול חזירים,

ספני שהתחשבו ברוב החוק המוטעש בלב יהודים נגד גידול החזיר.

עכשיו נחלקנו בדבר המפורסם והידוע בציבור - אניה "שלום".

זוהי אניה שמכרונה בקיפי להסעה היידיה, יהודים וסאינם מזרע אברהם, אשר

הנסיפה באניה היא ברובה לשם נופש והקנונות ורצון להיקנות מכל מעדני מלכים

כשרים ובלחי-כשרים.

פר פליבקר : - נדמה לי, שהויכוח מסביב ל"שלום" איננו ענין דתי, אלא ענין

של הדגל היהודי על אניה יהודית של המדינה היהודית.

ואת-המטעלה : - כאשר מדברים על כשרות נראה לנו, שזכותם של יהודים שוחרי-

מצוות אדוקים והרבניים בראשם, לדדוש מטבה כשר כהלכה, לפי כל מצוות, ואם הם

יבואו ויגידו : "במטבה זאת יש חשש בקשר לכשרות, ולכן יש צורך במטגיחים

נוספים" הרי אני הייתי אומר, כי מאחר וקיבלנו על עצמו עול הכשרות, אנחנו

צריכים לתת להם דבר זה. אבל המחלוקת והויכוח הוא בעניני כבוד הדגל, אני

יכול להגיד בהחלטיות גמורה : בשאלה זו אנחנו לפחות שווים, על הדגל מצוות

המדינה וישראל לא פחות מאשר הרבניים. יש מדינה, והיא החליט על כבוד וסוחר

הדגל, כאן כבר ענין מדיני ולא ענין של רבנות דווקא. ואם יש בעיה בקשר

לכשרות באניה אחת או במועד אחד, אין זה נראה כהגיוני או כרוגן שמאיימים

בהטרפת כל האניות-האחיות, או כל המוסדות-האחים. וגם אלה שנוהגים כשרות

בהכשר דרבנין. זכות הענשה והסלח קנט ואינמים בהתרמה ובניצוי במידה שמדברים

באמרו, אין ציבורנו סובל כל אלה. וזה ימי הביניים נודף מזה.

המטבח הכשר באג"ה "שלום" לא יהיה בפ"נה נדחה ופוסקתה,

כפי ש' בזמנו, מחוץ לפרוצדורה באג"ה נדחה, אלא יהיה זה בכבוד, בהדרגה ואחרת, ואני אומר: אם הרבנים ידרשו כאן כפליים משגיחים, יס' לתת אותם. הכלים באג"ה היו יהיו חובים בצבעם ובצורתם מהכלים במטבח השני, פרט לצבעים המונים שבין כלי החלב לכלי-הבשר. אולי כהודמנות זו אציין, כי באג"ה היו, שהיא חתה דגל ישראל, יסגור ביה-ההפילה לנוצרים, וחובנים יודעים על-כך, ואינם מריצים קול - מה האבדול בין המטבח לכנסיה? מדוע מי שהולך לכנסיה, לא יוכל לקהל אוכל שהוא רוצה בו?

ידוע לכל, כי לא רק יהודים, כי אם גם לא יכורים יטעו

באג"ה, האם ח"י"ב גוי לאכול כשר?

הרוב המכריע בארץ רוצה שבישראל לא תהיה כפייה פאפואית,

לא אגטי-דחיה ולא דחיה. בצבא שלנו הנהפאו אוכל כשר מפני שהצבא היהודי

הוא רק יהודי, וכוא נמצא רק בישראל, ואילו האג"ה השלטת והטובב על-פני

שבעה ימים פוזריים, אני רוצה לרעה למשל: האם מטריבים לגוף יהודי שאינו

הקפיד על הכשרות, כקשירי לפנין? אולם יש רבנים פושים לקצטס להגיד שהם

שפריטס את כל האג"ה גם אלה שיש בהן רק מטבח אחד ומטבח כשר, ואפילו את

"אל-על", הנוצרי הכרות בהכשר דרבנן. אני שולל זכות ונסיון להנחית

כדו כזה.

אני מצדיק בין האג"ה "שלום", ובין יתר האג"ה של צ"ים,

אז בין דבריהם אחרים של המדינה, אני יכול עוד לאמין שאם יש משהו דין-ודברים

ביתם לאג"ה "שלום" - יש ענין רק אהה ואין לערוב גאון פרשיות. המוני יהודים

טובים חלוצים אשר נוהגים מדפח וחלבם על מזבח מצוות ישראל, נאמני היהדות,

רוביה ורוחה אינם יכולים להטלים שלאג"ה גויית ניהן הכשר יחד עם מטבח לא

כשר וחי-אפסו לתת הכשר למטבח באג"ה יהודית. איך מטריבים להכשיר מטבח

באג"ה יהודית, אאו מעבלת על עממה לנהלו בתכלית הכשרות? וכך בנימוק

שיש גם מטבח לא כשר לאלה שמטריבים לנסוע באג"ה שהמטבח שלה הוא גם כשר.

צבור גדול בישראל מתקומם נגד כשרות כפז"ה. הוא

מתקומם ומתמרמר על כך, שרוצים להכריח אותו בכל רגל, קפץ וגדול, שחייבנו
מתקבל על-דעתו. יש לנהוג פ בטובלנות חרדית ולשמור על חופש המצפון. יש

למצוא דרכים לחבב קיום מצוות ולא לכופ. ויש מצוות המקו"מיות בישראל

על ידי כולת. מדוע, למשל, במלון "אמריקנה" בניו-יורק, יש שני מטבחים,

גיהן הכסו למטבח על-ידי מטבח לא-כסו (ואני מדבר עכשיו רק מנקודת המבט

של הכשרות ולא מבהיגה לאומית, כי בענין הלאומיות וכדיניות אין כל בכוח

ל"ומרי מצוות), ומדוע הדבר בלתי אפשרי לגבי האניה "שלום" ?

יש הומעה מצערת הסדינה. אין איש "חילוני" רוצה הלילה

למנות דרך היים על דתי, אזלת יש חופשה הפוכה. למשל, בפנין רחוב "טבסי

ישראל". רחוב זה אינו נמצא בהוף השכונות החרדיות, אלת מחוץ לתן,

רחוב טבסי ישראל הוא רשות הרבים ודרך-הסלך, וכמה שקרה ברחוב טבסי ישראל

ועד לסוירה רחובות לא רחוקה הדרך, ואמנם החלו לסיים מכסוליים בשבת ברחובות

חרוים בירושללים, באמצעות מחסומים ואבנים, ומדוע לא ? הלא כל יחודי רוצה

חלק בעולם הבא, ואם עמדה בלוי מכטיה לו חלק בעולם הבא, מדוע שלא יטפנו

לו ? והדבריים, חוששני, מתחילים לבל צורה של השתלכות של חלק מן הציבור

של כל הציבור והיטוב אינו רוצה שמישהו יכפה עליו את מה שלא נראה

כפיניו כטוב.

מר פלינדר : - אם כן, כיצד יהכון דו-קיום מובן בין שני הצדדים ?

ראש-הממשלה : - רק על בסיס של אי-טפייה (מחוץ לדבריה מוסמכים וסיבלנו

על עצמנו הרבה בעניני אישות, כשרות, חוק נגד גידול חרדית, שבה וכד') ;

מר פלינדר : - אבל הלא עדיך לתת זכיון לאניה יהודית שהיא חתה דגל יהודי ?

ראש-הממשלה : - האם כחמת ישונם של הדכנים לאפר לנו שהצביון היהודי מלוי

דיוקת אז זרק בקיומו של מטבח אחד ?

ואימה כל ערות הדכרות, ואימה הצו של לא השך נטך, והיכון

היטור שהניה רבי הלל הזקן במיטרתו "ואהבה לרעך כטורך" ועוד ועוד מי-יודות

1/.

הנצח של דוח היהדות. נחביט נא כולנו, ונחליט על מצות אלה, וירוח לה ליהדות ודוחה. אוי לאיון אם הוא חלוי רק כפי הנשד ובקדחה המטבח. הצביון מוצא ביטוי בהרבה דברים שכבר הזכרתי, אולם הוא מתבטא גם בדגל, בהווי הישראלי אשר יהיה חלק מהיי אניה זו, בהיורים על מקידות בקיסוטים הישראליים שיעטות, בהוכן הגידוד, בשיורים וכס כסובן במטבח כשר, בין שיהיה אחד או שניים, וביה-כנסת יפה למחללים, ובטפת העבודיה על העובדים. ואל הטבח באניה כזאת, הרי ילבדו מצוות קבוע וצדע פאות רבות של מנטיים.

דעוני שתבינוי היטב. אין אני רואה חנות הבל במחלוקת

על אניה שלום בדבר מטבח אחד או שני מטבחים. שום אסון לא יקרה חלילה אם יהיה רק מטבח כשר אחד, אבל בדיוק כך הכרתי להגין ששום מטבח לעם היהודי ולמדינה ישראל ולרוח היהדות לא תקרה, אם יקויים באניה שלום המכוונת לקהל הנוסעים המרוון, בעורס בין חופים שונים, גם מטבח לא כשר דרצון הקליינטורה הורמעת. במה שאני מעוניין, הוא לשלול את המאבק על "קצו של יוד". לא בקוץ יונט ישראל, ולא בתג זה או זה חסנה של יגיהדות. סובלנות חרדית, מניעת כפייה פאפוזניה ודחיה, דעהבת ישראל. בחוט הטולט זה - אני עם שטחתי והקדוטי - לקיים כלל ישראל באיחוד.

פר פלינקר : - הרבנים האמריקנים אומרים, שגם יספרו את המטבח לגרוסינגר האמריקני, כל הגויים ילכו לאכול שם.

אוי-לכך

דא-המפלגה : - אני יודע, שיש גויים שרוצים לאכול "גמילת מי" או "בורט". אז הם נאמס חולכים לגרוסינגר, אבל יש זהם רוצים גם אכול אחר וכו הם לא ילכו אליו. אולי, עם יתברר שהמב הוא באמת כפי שאמת אומר, אולי לא יהיה מקום להתאיר את המטבח "הגמילתמי", ואשר יהיה לכוור אונג, מי יודע ?

פר פלינקר : - כיצד ראש המפלגה מתאר לעצמו דו-קיום ?

1.

ראש-המשלה : - בו"חורים הדדיים, ובפירוט הדדי. אני יכול להניח שחודו חלק אשר איננו שומר מצוות אדוק עושה ויחטה הרבה ויחודים. לרלא היכרה יש אורך בהחשבות ובדיווחים היה החקיקה שלנו אחת, וקודם כל היו דומים הפרדה בין הדת והמדינה, ואם לא הפרדה מוחלטת אזי בוודאי היו מאטמיהם מאד את ההווי הדתי, אשר נוצר בסך 15 שנה אלה. שומרי המצוות אינם מריצים להחזון, אהבה נעשה על-ידי המשלה ער ענשיו לבוא לקראת סומרי מצוות, גם לפניה רוחם של צבורים גדולים הנמטיים בדעותיהם, אך יש גבול לכל. יש להיזהר בכפיה. הווי היינו לא על כל נפיה ואונם יושחת.

בר פלינקר : - ש האם זה לא יערער את הקואליציה עם המוראי ?

ראש המשלה : - אני רוצה לקוות שלא, אבל לב מפלגות מי יודע ?

אמה מוסוף ונזאל אם יש לממשלה תוכניה להגברת העליה מארה"ב ?

אם כן, מה מקורי "תוכניה" עדיין אין. אני אומר "עדיין" מפני שאני חושב שהולך וקרוב היום, הולכים ומגיעים הימים, ובצעדים מאושרים ומהירים, שהיגבר העליה הקטטורופלית, והייבה המשלה, והייבה ההנהלה הגיונית, ליבח על הכדוכה ולהפס דרכים ולהכבן תוכניות ולהפס עצות, כיצד בסך השנים הללו יקומו בארצות-הברית קאדדים של אנשים מכל הגילים, ובעיקר אנשים צעירים, להקנות להם את הרצון ואת האהבה והמטיכה לעלות לישראל ולבנות אהנו את עתידה של המוסה.

אין לנו עדיין תוכניה בקטר לעליה מארה"ב מפני העד כה הייכו

עסוקים בעליה הארצות המצוקה, ועם סיומה של העליה הזו מגיע הודת של עליה מסוג אחר, ומה צריכה גם המשלה, גם התוכניה היהודית, ובוודאי גם מוגים אחרים בתוך היחידות, להת יד ולפלט שביל ונחייב לעליה כזו.

בר פלינקר : מה בדבר היחסים בין המדינה ובין יהדות ארה"ב ?

בגאג המבטלת : - גטארו עכטיו במערב, כך רצחה ההיסטוריה היהודית,
פדינת-ישראל, אשר מהווה ריכוז פניטוריאלי שהוא מטאט נפטם של דורות
העם היהודי בפזורים, יהדות אר"ב, וריכוז קטן יותר באירופה. הכוח
להניק לכך, ששני החלקים האלה ירגישו את עצמם כשני חלקים של גוף אחד
ודוח אחת, על העם היהודי. עוד הרבה שנים חיה ישראל זקוקה ליניקה
באדם, בידע, ביכולת והשפעה פדינית מהגולה, ובתמונה היהודית חיה ודאי
זקוקה להשפעה רוחנית ולהרגשת באון לאומי של הבית והארץ, אשר הולידה את
האדם היהודי בכל פזורים. זהו העו אשר צריך להנחות את היחסים בינינו.

הגולה, המאוצות וחבו הרבה לפינה, ועוד מידושנה להעניק
חיבה. אולם יותר ויותר יחיה לישראל לתת להפוזות : ישראל היא לאומית
ויהודית בעצמה, ספספחית ברוחנית, בלעדיה ובגשמה, כיצירה-הכפיים
אמנאש הגות של ארמיה, בלשונה, במאדם אלמי המיגוקות של בים-ובן, כשפת
הדיבור של העוק שלה ועל אבאי הפעטה והטרקמטיה שלה, בספרותה, באוניברסיטאות
ועסקיות המאפד שלה, בבתי-המנסט שבכפר, בהודו ובמקדו. אני מנסה להפיים
רוחנית אשר האחד את פזורי העם ותקרבת ליטעל בהזכר זכרות. אל יגוד
כרית כזבה נחפדת ליום בו הוא פניון תורה ותכטה, ובז החלונה געולה העם
אל גאולה וארץ.